

21 november 2021 – Gedachteniszondag

Lezingen: Openbaring 7 : 9 - 17 en Marcus 13 : 24 – 32

Kerkelijk gezien is november de maand van het einde, veel meer dan december. November is de laatste maand van het kerkelijk jaar, en in de eerste daarvan (december dus) viëren we juist de geboorte van Jezus die als het Licht der Wereld naar ons toegekomen is. De maand november begint met Allerheiligen en Allerzielen, van oudsher vooral bekend in de rooms katholieke traditie, en op de laatste zondag van het kerkelijk jaar (vandaag dus) worden in veel protestantse kerken de namen genoemd van hen die ons in geloof zijn voorgedaan. En het zijn niet alleen hun namen, het zijn ook die van anderen die wij in ons hart meedragen, ook al worden zij hier niet bij name genoemd, maar dragen wij die in ons hart mee. Hopelijk zijn er veel mooie herinneringen en kan dankbaarheid overheersen. En we hoeven dit gedenken niet alléén te doen; juist nu zoeken we –met elkaar- ook Gods nabijheid hierin. En al zijn we ook dit jaar met weinigen in de kerk. We weten ons via beeld en geluid met elkaar verbonden, juist op deze zondag.

Voor velen was het afscheid zo anders. Veelal in kleine kring, beperkt door de corona maatregelen, maar toch, steeds werd het vertrouwen uitgesproken dat al die namen in Gods handpalm geschreven staan. Daarom hebben we de naamkaarsen aangestoken met het Licht van de Paaskaars. Een licht dat voor alles symbool staat voor Gods liefde, in leven en dood, en dat hier zondag aan zondag brandt om ons daar aan te herinneren.

We lazen vanmorgen een gedeelte uit de afscheidsgesprekken van Jezus met zijn leerlingen en dan gaat het ook over het einde, over het einde van alle dingen, van de wereld.

Voor veel mensen zijn dat droevige en sombere woorden. Bij het woord ‘einde’ denken we aan dood en ondergang, het einde van het aardse leven. En dat kan vaak pijn betekenen en verdriet.

We hoorden die angstaanjagende beelden uit Jezus’ rede over de laatste dingen. De zon die verduisterd wordt, de maan die geen licht meer geeft, de sterren die uit de hemel vallen. Vooral in het gedeelte dat aan onze lezing voorafgaat staat ook veel gruwelijks. Oorlogen en geruchten van oorlogen. Koninkrijk zal opstaan tegen koninkrijk. Er zullen hongersnoden zijn, en de aarde zal beven. Dan zal het einde nabij zijn. Veel mensen herkennen in die tekenen ook onze eigen tijd. Zoveel geweld, zoveel bedreiging, zoveel mensen op de vlucht. Zoveel angst vanwege dat ongrijpbare virus.

Het is donker om ons heen. Net als voor de mensen toen. Alsof de zon verduisterd was, en de maan geen licht meer gaf. Juist zij zullen, in hun zorg en angst, houvast en troost hebben gezocht in de woorden van Jezus. Een leven in puin. Een toekomst die broos en kwetsbaar en onzeker is geworden.

De dag van morgen die je met angst tegemoet ziet. Hoe nu verder?

Misschien wel heel herkenbaar voor iedereen die vandaag een geliefde naaste herdenkt.

Wanneer je verliest wie je lief is niets nog
vanzelfsprekend en wat eens een veilig thuis was lijkt nu
misschien wel een vreemde omgeving.

Steeds weer steek je de sleutel in het slot van dat lege
huis

Wat moet je dan doen?

Jezus lijkt te zeggen: Houd vol! Hij weet van de pijn, het
verdriet en de eenzaamheid.

Tegelijkertijd belooft Hij dat er een nieuwe tijd aan zal
breken. De dagen van verschrikking zullen voorbij gaan.
Jezus schetst een beeld van ontredde, maar licht
tegelijkertijd een tipje van de sluier op. Deze tijd blijft
niet eeuwig duren, God blijft trouw aan zijn mensen.
Daarom blijven we hier in de kerk, hoopvol een licht
ontsteken als het donker is. We weigeren met alles wat in
ons is de nacht het laatste woord te geven. We weten van
licht dat nooit te doven is, hoe duister het soms ook lijkt
om ons heen.

En ook toen wisten de mensen zich getroost door de
belofte.

Want al die donkere beelden die voor mensen van alle
tijden zo herkenbaar zijn, ze lopen uit op de belofte van
de vijgenboom.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat
de zomer in aantocht is. Die eerste volgelingen van Jezus
moet dat als muziek in de oren hebben geklonken.

Er komt een einde aan de verdrukkingen waaraan we
worden blootgesteld. Ooit zullen dood en verdriet niet
meer zijn. De belofte van de vijgenboom is de belofte dat
het donker zal wijken en het weer zomer zal worden.

Juist daarin kunnen de woorden van Jezus ons
vanmorgen ook aanspreken. Want het leven kan zo
donker zijn.

Als je niet meer weet hoe het verder moet. Met je werk of met je man of je vrouw. Met je kind misschien wel. Als je, misschien wel plotseling, wordt geconfronteerd met grote vragen. Of als het leven je beschadigd heeft en de herinnering maar niet wil verdwijnen. Dan kan het donker zijn.

Vandaag – op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar – denken wij aan hen die we verloren hebben. Als je die ene bent kwijtgeraakt en het leven nooit meer zal worden wat het was.

Dan is het net of de zon geen licht meer geeft, en de maan niet meer schijnt. Juist in de donkere hoeken van het leven klinken vandaag de woorden van Jezus.

Ze beloven een nieuw voorjaar, een nieuw begin.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Niets menselijks is ons vreemd. Zoals eens die eerste christenen, zo zoeken ook wij houvast.

Als we de tekenen van de tijd om ons heen zien. Als zich boven ons eigen leven zwarte wolken samenpakken. Dan zoeken we houvast

Zo is er het verlangen dat zoveel mensen met elkaar delen: een verlangen naar een oorsprong, een verlangen naar iets, iemand, ergens achter alle chaos verborgen.

Misschien vinden we daarvan wel een glimp in die tekst uit Openbaring. Een heel andere sfeer proeven we daar. Een visioen van vrede en licht, voorbij is alle chaos, wanhoop en pijn. Johannes zag een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal.

Wat doet het goed deze woorden te horen, op een moment dat zoveel mensen tegenover elkaar staan, dat tegenstellingen zo onoverbrugbaar lijken te zijn.

Uit alle volken en talen, zonder uitzondering. Ze stonden voor de troon en het lam.

Het lam is een beeld voor verzoening, verzoening van alles wat mensen verdeelt, verzoening van alle haat die leeft als een splijtzwam in de harten van mensen.

En het lam is ook een beeld dat verwijst naar het lijden. De gestalte die de mensen opwacht aan de andere kant van dood en verdriet. Het is beeld voor iemand die alle pijn van de wereld ziet en kent.

En Hij zal hen hoeden en naar de waterbronnen van het leven brengen en God zal alle tranen uit hun ogen wissen. Tranen zullen er niet meer zijn.

Niemand kan over de grens van de dood heen kijken.

Ook Johannes, die dit visioen heeft opgetekend, is nooit aan de andere kant geweest.

Geen mens heeft ooit God gezien. En toch is er dat geheim, dat zonder woorden in zovelen van ons leeft.

Dat onuitsprekelijke verlangen naar Iemand die ons ziet zoals wij zijn, dieper dan wij onszelf ooit kennen, die ons opvangt, die ons thuis haalt, die weet heeft van onze tranen en ze uit onze ogen zal wissen.

Een vrede die alle verstand te boven gaat.
Het is niet iets dat je alle dagen zo zult voelen.
Want naast die momenten van rust, zijn er ook die
momenten van wanhoop, van onrust: dat het helemaal
niet goed is, dat je niet wilt, niet kunt leven met dat
gemis.
Nog steeds is er donker en verdriet.

Dat dan in onze harten zal klinken:

Weest stil mijn ziel, wanneer je geliefden je verlaten
en alles verduisterd is in het dal van je tranen.
Dan zul je Gods liefde, zijn hart leren kennen,
Die komt om je te steunen in je verdriet en je angsten.

Wees stil mijn ziel, het uur komt dichterbij
dat we voor eeuwig bij de Heer zullen zijn.
Weest stil mijn ziel als pijn en tranen voorbij zijn,
Allen veilig en gezegend, we zullen elkaar eindelijk weer
ontmoeten.

Moge het zo zijn

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger